

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. V. De indissolubilitate matrimonijj.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

nium, ut solum contractum, & non, ut Sacramentum: elto Suar. Sanch. Coninch. quos citat, sequiturque Averf. l. 7. V. *Constat tamen*, quibus addatur Castrop. d. 2. de spons. p. 2. num. 5. alique negent, contententes Christum Dominum conjunxisse rationem Sacramenti ipsi contractui ita, ut, quamvis positio contractus dependeat à voluntate Fidelium, eo tamen posito, non dependeat ab ipsorum voluntate ratio Sacramenti, sed eo ipso, quod ejusmodi contractus legitime ponitur, statim ex Christi institutione illi adherat ratio Sacramenti. Verum id asserere, esset divinare, ut jam modò dictum est.

CAPVT II.

Minister Sacramenti Matrimonij.

1. **C**erta jam, & vera sententia nunc est, ipsos conjuges esse hujus Sacramenti Ministros, petinde, ac necesse sunt suscipientes. Ratio est, quia Christus Dominus instituit hoc Sacramentum juxta naturam ipsius contractus; at Ministri, seu ij, qui contractum efficiunt, sunt idem, qui contrahunt, quique in se obligationem suscipiunt, ergo, &c. Lege Bellarm. lib. 1. de matrim. cap. 6. & sequentibus. ubi contrariam opinionem appellat temerariam.

2. Hinc fit, ut verba Parochi, quibus dicit, se conjungere Sponsos, non sint de essentia Matrimonij; ipse enim, solum est assistens Matrimonio, non illud confertens: nam propterea, si assistat in statu peccati mortalis, non peccat assistendo, quia is, nec Sacramentum ministrat, nec suscipit.

3. Sed quid, si ipsi conjuges sint in dicto peccati mortali statu, quando contrahunt?

Respondeo. Quod peccent ex eo, quod in malo statu hoc Sacramentum suscipiant, certum est, quia omnia Sacramenta vivorum requirunt, suscipientem esse in statu gratiae, ut scilicet illam augeant, quemadmodum explicant fuse Theologi; sed dubium est, an item peccent ex eo, quod indigne ministrent.

4. Dico, esse duas oppositas sententias. Navar. apud Sanch. lib. 2. de matr. disp. 6. n. 3. putat, peccare mortaliter, etiam ut Ministros, quippe qui conferat sibi hoc Sacramentum ex officio, & ad hoc deputati. Sanchez, ibid. num. 4. citans Suar, aliosque verò, alique censent, ut sic, non peccare mortaliter; quia, licet conjuges sint ad hoc deputati, non tamen sunt consecrati ad hoc Sacramentum administrandum, pro quo non fuit necessaria consecratio: Quod autem consecratio sit necessaria ut Minister Sacramenti peccet, sup. l. 1. de sac. in genere, cap. 2. n. 4. diximus. Hanc posteriorem sententiam, ego ibidem amplexus sum, & iterum amplector, licet cum eodem Suar. & Sanch. fatear, opinionem Navar. esse probabilem.

CAPVT III.

Matrimonium inter absentes, an sit Sacramentum?

1. **E**sse Sacramentum, omnino tenendum est cum multis, quos citat, sequiturque Castropalaus de spons. d. 2. p. 2. num. 9. quidquid dicat Durandus, alique pauci apud Sanchez loc. cit. d. 11. num. 26. quorum rationes levissimas vocat ibidem Castropalaus, & easdem solvit. Ratio nostra potissima, cujus vi omnia ferè contraria argumenta dissolvuntur, est, quia Christus Dominus instituit hoc Sacramentum, elevando rationem contractus naturalis, quæ est in Matrimonio, ad rationem Sacramenti; at ratio contractus naturalis, æquæ est, si fiat per ipsos principales praesentes, ac, si fiat per Procuratorem inter absentes, ut nemo negat, ergo, &c.

Addé ex Concilio Trid. sess. 24. cap. 21. haberi, Matrimonium Fidelium esse Sacramentum; At Matrimonium per Procuratorem, sive etiam per Epistolam, non aequivoce, nec proportionaliter, sed univocè Matrimonium est, quis enim vquam inter Catholicos fuit, qui auderet dicere, duo genera Matrimoniorum esse in Ecclesia Dei, unde inferre posset, alterum esse Sacramentum, alterum non item?

2. Materia ergo, & forma in Matrimonio per Procuratorem, est item traditio, & acceptatio corporum facta à principalibus contrahentibus; quatenus exprimitur per verba, vel per signa à Procuratoribus exhibita.

3. Hinc meritò Procuratorem non obligamus ad statum gratiae, quando suum hoc manus exercet, obligamus autem ipsos principales ut recipientes Sacramentum debere esse in gratia, quando verosimiliter putant, Procuratorem nomine ipsorum contrahere. Quo tempore, etiam si dormirent, reciperent gratiae augmentum, sicut tunc reciperent Sacramentum Matrimonij; quemadmodum occurrat, quando quis vigilans, vel sanus petiit Baptismum, & deinde cum dormit, vel phreneticus est, baptizatur; nam tunc, & Sacramentum recipit, & gratiam. Dixi (ut recipientes) ut ministrantes enim non habere hanc obligationem, dictum est modò cap. 2.

CAPVT IV.

Matrimonium Infidelium, an sit Sacramentum? Remissivè.

Cum hoc ad praxim non pertineat, habeat id Lector à Doctoribus citatis, ac citandis, Sanch. Pontius, Averfa, G. Hurtado, aliisque.

CAPVT V.

De Indissolubilitate Matrimonij.

1. **V**t ea omnia, quæ ad indissolubilitatem spectant, cognoscantur, agam Primò de indissolubilitate Matrimonij infidelium, sive ante, sive post susceptionem Baptismi. Secundò, de eadem, quæ inest in Matrimonio rato Fidelium. Tertiò, de eadem, quæ in contumacato eorundem.

§. I. An Matrimonium Infidelium ante conversionem initium sit indissolubile?

1. **M**atrimonium Infidelium, sive sit consummatum, sive sit Ratum dumtaxat, id est nondum consummatum (sic loquamur claritatis gratiâ), nam ceterum Matrimonium Ratum propriè est Matrimonium contractum per verba de praesenti inter Fideles, quod nondum sit consummatum, ut supra diximus tract. 4. de Consensu, cap. 1. §. 2. n. 1. Matrimonium, inquam, dictum Infidelium est ex natura sua indissolubile. Ita Pontius, Vasq. Rebell. Bellarm. quos citat, sequiturque G. Hurt. d. 8. matr. diff. 1. quibus addé Castrop. d. 3. de spons. p. 2. §. 1. n. 6. & Leand. de matr. d. 7. 2. alique contra Sanch. & Coninch. apud eundem Hurt. aliosque.

2. Ratio à posteriori ducitur ex illis verbis Genesis 2. *Quamobrem relinquet homo Patrem, & Matrem & adheret uxori suæ* ecce Matrimonium ratum, & erunt duo in carne una, ecce consummatum cum enim Deus dicat, *relinquet, adheret*, erunt, notat ejusmodi esse naturam matrimonij, non vero ipsum Deum, sic positivè velle constituere.

3. Ratio verò à priori præcipua est (nam alias vide apud Hurtadum, & citatos) quia certum est illicitum esse concubium vagum, & communicationem vxorum

rum temporum hac in re cum nostra ætate. Immo Hurtad. loc. cit. diff. 13. n. 45. testatur, se audivisse in India, Japonia hodie servatid, quod nos docemus, & ibidem (quod certe advertebat, ad rem nostram facit) probat, non esse de facto prohibitionem ullam, quæ conjux Conversus interdicatur cohabitare cum conjuge Infideli nolente baptizari, vel pacificè cohabitare; & ita advertebat Rebelleum, & insinuasse Coninchidem Hurt. notat.

7. Inquires. Si alter ex conjugibus Catholicis in hæresim incideret, vel Gentilis fieret, dissolvitur ex hoc capite poterit Matrimonium?

Respondeo negativè, nec ratum tantum, & multo minus consummatum. Ita definitur in jure, C. quanto de divortis, & ratio definitionis fuit, ne sub prætextu hæresis conjugia, quæ minus placent, dissolvi tentarentur.

An dictum Matrimonium solvatur in eo momento, quo alter ex conjugibus baptizatur?

8. Hæcenus diximus, ex tribus dictis capitibus solvi posse Matrimonium Infidelium, altero veniente ad Baptismum. Iam inquirimus, an solvatur statim, in eo scilicet puncto, quo Baptismus suscipitur.

Respondeo. Scio, Rodriq. & alios allatos à Castrop. l. c. n. 4. putare, statim; sed vera, & communis opinio est, S. Th. Coninch Pontii, Sanchez, aliorumque cum Castrop. eos adducere l. c. non statim, sed quando ipse conjux conversus init Matrimonium novum cum alio. Antea igitur, in eo intermedio tempore à puncto Baptismi suscepti vsque ad punctum novi Matrimonii, remanet vinculum, sed suspensum, vnde, nec tenetur conversus cohabitare cum non converso, nec impeditur inire, quando velit, dictum novum Matrimonium. Indè ergo fit, ut non conversus nequeat in hoc intermedio tempore Matrimonium jungi cum altero, quia vinculum remanet, & insuper fit, ut si forte ipse convertatur, debeat continuare conjugium cum suo conjuge, iuxta id, quod Decretum esse in jure diximus §. præced. num. 5. fine.

9. Ut autem Conversus possit dictum novum Matrimonium inire, non est opus sententia Judicis, quia Christus Dominus hoc privilegium concedens, ejusmodi restrictionem non apposuit. Satis igitur erit, quod certo moraliter constet obstinatio conjugis Infidelis Christum, seu fidem afficientis injuria, vel longa ejus distantia.

Quando autem non constat, vel spes est conversionis, erit necessaria monitio, ut is intra terminum delibet, an velit converti, vel juxta doctrinam in eodè dictam, an velit pacificè cohabitare. Immo aliquando erit dicta monitio necessaria pro foro externo, ad intercludendas lites de validitate futuri Matrimonii. Lege hæc salus apud Sanc. l. 7. matr. d. 74. a. n. 11. & d. 79. a. n. 2.

An dictum Matrimonium dissolvatur per susceptionem Ordinis, vel per Vota solemnia in Religione.

10. Inquirimus Secundò. An, sicuti vinculum dicti Matrimonii solum ante Baptismum consummati dissolvitur, quando conversus novum init Matrimonium, sic dissolvatur, quando suscipiet fortè Ordinem Sacrum, vel solemniter Professionem emitteret in Religione? (quod utrumque posse ipsum facere, nullus negat, per rationem dicendam n. 17.) Id autem non ignorare, prodedit multum. Nam, si vinculum dissolvitur, poterit conjux alter Infidelis validè, & (ut ego contra Pontium cum Castrop. l. c. n. 13. & 15. puto) etiam quantum ad hoc licitè providere sibi de novo Matrimonio: Si vero non dissolvitur, nullo modo poterit, ut ex se patet.

11. Respondeo. Quamvis aliqui per susceptionem Ordinis Sacri dictum vinculum dissolvi censeant, communis tamen sententia negat. Ratio efficax est, quia hanc

potestatem dissolvendi vinculum non agnoscimus, nisi ex Christi Domini dispensatione ex modo dictis num. 2. at nec per Ecclesiam, nec per Patres hoc privilegium Ordini Sacro esse concessum audivimus; ergo, &c.

12. At verò per professionem in Religione duplex sententia est. Prior cum Castrop. l. c. n. 12. cum Coninch. Pontio, G. Hurt. aliisque negat. Ratio est eadem, quia nimirum pari modo nullibi invenitur à Christo concessum, quod Matrimonium consummatum ante Baptismum possit per Religiosam Professionem dissolvi (de consummato enim loquimur, nam solum ratum posse per dictam Professionem, sicuti potest Ratum Fidelium, non est dubium, ut notat Hurtad. d. 8. matr. diff. 14. n. 51.) Adde, Matrimonium hoc Ratum Fidelium ideo per Professionem dissolvi, quia Religio assumpta ab vno ex conjugibus non debet nocere alteri, qui nolle fortasse remanere cælebs. At in casu nostro dicti Matrimonii consummati, esto gravetur Infidelis, si cogitur cælebs manere, id gravamen sibi imputet, nam Ecclesia, ad quam non pertinent Infideles, eorum gravamina non alio modo tollere debet, nisi eos vocando ad Baptismum, & factis ipsi habeant quod per accidens ipsorum matrimonium ratum, propter paritatem cum matrimonio rato Fidelium, dissolvatur per Professionem ab altero conjuge Converso emissam ut modo dictum est, non verò prætentant idem de consummato.

13. Posterior sententia cum Sanch. & Henriquez ap. eundem Hurt. l. c. concedit, per Vota solemnia Professionis Religiosæ dissolvi dictum consummatum matrimonium. Ratio est (inquiunt) quia professio solvit vinculum matrimonii Rati Fidelium, quod est Sacramentum, & consequenter, quod est fortius vinculum, quam sit dictum matrimonium consummatum Infidelium; ergo solve, & hoc. Probat consequentiam, quia in jure L. De accus. ff. de diversis, & tempor. præscrip. habetur illud vulgatum axioma: Si vincam vincen-tem te, à fortiori vincam te. Si enim à professione vincitur vinculum matrimonii Rati Fidelium, multo magis ab eadem vinci poterit vinculum dicti matrimonii consummati Infidelium, quod minus fortè, cum non sit sacramentum.

14. Verùm huic rationi respondent locis citatis Castropalaus, & Hurtadus, hoc axioma intelligi de casibus similibus, & jure ordinatio, ac naturali contingentibus, non verò de dissimilibus, & de iis, quæ à jure positivo, & extraordinario præsertim divino dependent. Prior igitur sententia probabilior sit, posterior saltem ob auctoritatem extrinsecam probabilis. Et quidem loquimur de votis solemnibus in religione emissis nam per votum simplicis castitatis non dissolvitur matrimonium dictum Infidelium, sicuti non dissolvitur matrimonium Ratum Fidelium, ut certum est, & notat Averfa quest. 2. matr. sess. 5. V. Neque.

15. Vnum advertunt concordè animo prædicti Doctores, Nam si ejusmodi conversus factus jam sit professus, & deinde alter conjux fortè convertatur ad fidem, non erit huic ille professus resistendus.

Quamvis enim aliquorum sententia vinculum matrimonii remanserit, unde videatur suum conjugem conjugi reddi debere; tamen non ita est. Siquidem cum ille prior conversus legitime, vnde, & valide assumpserit statum impossibilem matrimonio, (nam propterea ex Sanchez l. 7. matr. d. 76. idem dicendum est, si ordinem Sacrum susceperit, vel Votum simplex Castitatis emisit) non poterit ad matrimonium redire. Sicuti, si celebrato, jure, divorzio, innocens conjux Ordinem Sacrum, vel professionem susceperit, vel votum Castitatis simplex emisit, non poterit licitè alterum conjugem sibi reassumere, ut habet idem Sanchez lib. 10. matr. d. 10. n. 6.

16. Dixi (factus jam sit professus.) Nam si esset Novitius, cum nondum statum incompatibilem susceperit, poterit (immo, & debet, nisi alter consentiat) cum res adhuc sit integra, redire ad matrimonium, ut

notat

notat ibidem Sanchez, & Coninch. d. 26. dub. 5. n. 7.

16. Ex qua doctrina vides, hæc duo esse satis diversa. Aliud est, an per professionis Vota solemnia dissolvatur vinculum prædicti Matrimonii? Aliud, an Conventus possit legitime, vnde, & licite Professionem emittere? Illud prius est in opinione positum, ut vidimus num. 12. & 13. hoc posterius omnes admittimus & nescio negat, ut diximus num. 10. cujus posterioris ratio est, quia nolens convecti, dat justam causam, propter quam Divortium facere, conversus possit, quo divortio facto, jam conversus, utpote innocens, poterit licite illos status eligere, monito prius altero conjuge, juxta modo dicta n. 9. & juxta ea, quæ dicuntur, cum de Divortio disputatur.

CAPVT IV.

De indissolubilitate Matrimonii Rati Fidelium.

§. I. An hoc Matrimonium Ratum sit auctoritate Pontificis dissolubile?

1. **V**T plurimum DD. sententias omittam quas apud Sanch. lib. 2. matr. d. 15. Averl. q. 2. matr. scilicet 6. præsertim V. Tertio. Castrop. d. 13. de spons. p. 2. §. 4. Pont. lib. 9. c. 3. per totum, habes, aliosque, duæ sunt hac in re præcipuæ. Altera negat cum Pont. l. c. cujus potissimum fundamentum à posteriore est, quia, si posset à Pontifice, quamvis ex causa, dissolvi Ratum posset, & consummatum, quod inauditum in Ecclesia Dei est. Sequela probatur, quia eadem causæ, evitationes, scilicet scandalorum, rixarum, & discordiarum æquè interdum sunt in consummato, ac sunt in Rato. A priori, quia Matrimonium ratum est ejusdem rationis, ac consummatum, quoad essentiam. Copula enim nihil addit essentia, vel integritati Matrimonii, quod consistit, in ipsa traditione, & acceptatione corporum. Ergo, si eadem semper est essentia, eadem in utroque indissolubilitas, quare, sicut Pontifex dissolvere nequit consummatum, sic nequit Ratum.

2. Altera sententia affirmat, eamque sequitur Sanch. l. c. n. 4. cum aliis. Et Leand. quidem d. 5. matr. q. 7. dicit priorem sententiam esse speculative probabilem, hanc verò posteriorem probabiliorē esse practice. Eandem hanc posteriorem tenet Suar. tom. 3. de Relig. lib. 6. c. 16. n. 6. qui refert, se vidisse Bullam Greg. XIII. dispensantis in matrimonio Rato. Sed quid hoc ad aliud, quod narrat Henric. lib. 11. de matr. c. 8. n. 11. hoc est, eundem Greg. XIII. vna die, tredecim Dispensationes dedisse de hac re? Adde, & similes dispensationes, quas fuisse concessas à Martino V. Eugenio V. Pio III. Pio V. meminit Hurtad. l. c.

3. Fundamentum præcipuum hujus sententiæ à posteriori ducitur à tot dictis concessionibus, quas per Summos Pontifices invalide, vel illicitè, esse datas, affirmare quis audeat? A priori autem, quia, licet firmiter teneamus, Matrimonium ratum esse ex se indissolubile, tamen non propterea negatur Deo potestas dispensandi mutando materiam, ut fuscè prosequuntur Theologi. Quoniam ergo videmus Ecclesiam hac potestate per tot Pontificum seriem fuisse usam, tenendum omnino est, eam ipsi à Christo Domino fuisse communicatam. Quare perinde hæc sententia certa alicui videbitur, ac est illa, quam omnes docemus, & Tridentinum definit, ut mox videbimus; puta Matrimonium ratum dissolui per professionem Religiosam; omne enim Tridentinum id decrevit: certè, non nisi, quia sic Ecclesia ab initio usurpavit: at idem usurpavit in re nostra per tot Pontifices.

4. Hæc sententia est probabilior, fateor tamen priorem suam probabilitate nequaquam carere, responsiones autem argumentorum utriusque partis, vide apud citatos.

5. Inquires. An invito altero ex conjugibus

Pontifex in hoc dispensare? rursus an sine causa? 6. Respondeo: ad prius; Etiam invito altero, altero invito, potest alter professionem emittere, ut vere vinculum Matrimonii rati. Ratio autem est, quia Christus Dominus reliquit prudenti Pontifici arbitrio contrahentium, ita ex Medina Avela. q. 1. scilicet 6. V. Extendit.

Respondeo ad posterius; Requiritur justam, & veram causam, ut licite Pontifex dispense, ut quia secus malè vteretur potestate sibi concessa. Cuius autem causam esse, fere omnes fatentur Sanch. lib. 2. matr. d. 16. si gravis damna, vel perniciosa discordia, rixæque inter conjuges, conjugumque inter meruantur, si mutua cohabitatio esse non possit, quod alteri supervenerit, v. g. Lepa cui remedium nequeat, si perpetua sit, sterilitas, & similia.

7. Docet Sanch. loc. c. sufficientem esse causam, si magna inæqualitas inter virum, & feminam. Et si de prudenter timeantur rixæ, & discordiæ, malitiosus Matrimonii, ego non approbo; experiri tunc raro, etiam inæquales ob insignem aliquod dolum, aut Expendantur igitur circumstantiæ, & mores personarum nam sic tandem apparebit, an rationabiliter esse possit timor.

8. Ut vir promoveatur ad Episcopatum, non esse causam sufficientem, nisi id valde necessarium sit ad bonum commune, bene docet ibidem Sanch.

9. At verò, ut valide Pontifex dispense, requiritur causa; quia Christus omnem circa hoc contrahentem concessit Pontifici, ne relinquere locum peccati, nonnulli putant, cum Henriquez lib. 11. de matr. cap. 8. num. 1. littera G. sed tutior apud Avela. q. 1. scilicet 6. V. Requiritur vero, communior, verior, & certa sententia est, requiri causam justam, sicut in dispensatione Votorum, & juramentorum committitur cemus de quibus dictum est, lib. 4. in Decretis, de iuramenti, & Voi.

§. II. An Matrimonium Ratum dissolvatur per Professionem solemnem?

1. **D**issolvi, non dubium, & ita definitum legimus in Tridentino sessio 24. can. 6. Si quis de Matrimonio ratum non consummatum, per professionem alterius conjugum non dirimi, anathema. Alios Sacrorum Canonum Textus vide apud citatos, atque hæc definitio Tridentini cum sit aboluta, comprehendit omne Matrimonium ratum, etiam indissolubile veniens ad fidem; etiam invito, etiam per multos annos à contracto matrimonio, si nunc sit consummatum. Lege Sanchez, lib. 2. matr. d. 1. num. 27.

2. Ex eadem definitione sit, ut conjux relicta inculo possit, non quidem statim post ingressum alteri in Novitium (quo certè vinculum matrimonii dissolvitur) sed post professionem emissam, etiam si expectari integer annus, immò etiam plus, ut si quæ erat duodennis, quæ non poterit proficisci, nisi post quatuor annos, hoc est donec compleat annum sextum ex Tridentino, ut notat Sanch. lib. 2. matr. d. 3. de spons. p. 2. §. 5. n. 2. sic apud Castrop. d. 13. de spons. p. 2. §. 5. n. 2. sic apud ut possit dictus relictus novum sibi Matrimonium contrahere post professionem alterius. Quod si Religiosa quia antea fuerat conjux, deinde dispensatur à Pontifice de suis Votis solemnibus, & egreditur à Religione, poterit quæcumque eligere pro suo novo Matrimonio. Idque verum est, etiam si virique conjuges Religiones assumpserint, & deinde similem dispensationem obtinuerint, poterunt enim cum aliis quibuscunque Matrimonio copulari. Ratio clara omnium horum est, quia jam ruptum fuit prius vinculum: vide Leand. d. 4. matr. q. 10. citans Sanch. alibi que. Idque ex institutione Christi Domini, ut mox nota.